

Η Ελισάβετ της Αυστρίας γεννήθηκε ως Elisabeth Amalie Eugenie von Wittelsbach στις 24 Δεκεμβρίου του 1837 στο Μόναχο της Βαυαρίας και βίωσε έντονα τον φιλελληνισμό καθώς η καρδιά του χτυπούσε στην γενέτειρα της, η οποία ονομάστηκε «η Αθήνα του Ίζαρ».

Η Ελισάβετ μεγάλωσε σε μια χώρα και εποχή όπου η Ελλάδα είχε οπτικοποιηθεί μέσα από τους περιηγητές και τους Ευρωπαίους λόγιους, σε εικόνες μιας άλλοτε εξιδανικευμένης, κλασικότερης, γραφικής και άλλοτε ρομαντικής χώρας.

Σε αυτή την εξελικτική διαδικασία πρόσληψης των παιδικών της εικόνων οικειοποιήθηκε την Ελλάδα και το παρελθόν της.

Σε ηλικία 16 ετών το 1854 παντρεύτηκε τον Αυτοκράτορα της Αυστρίας, Φραγκίσκο Ιωσήφ και απέκτησε τέσσερα παιδιά, τις πριγκίπισσες Σοφία, Γκιζέλα, Μαρία Βαλέρια και τον διάδοχο του θρόνου πρίγκιπα Ροδόλφο.

Το 1857 η μεγαλύτερη κόρη της Σοφία πεθαίνει και η Σίσσυ βυθίζεται στο πένθος. Δυστυχημένη από την προσωπική της τραγωδία, η Ελισάβετ περιοδεύει στην Μεσόγειο, όπου θα βρει τον τόπο της καρδιάς της αλλά και το κατοπινό ησυχαστήριό της, την Κέρκυρα.

Οι εικόνες που αντίκρισε όταν η θαλαμηγός της “Victoria & Albert” στις 15 Μαΐου 1861 , αγκυροβόλησε στον όρμο των Μπενιτσών της Κέρκυρας, επισκίασαν όλες αυτές των προηγούμενων ταξιδιών της.

Η Ελισάβετ εντυπωσιάστηκε τόσο, ώστε ήθελε να παρατείνει την παραμονή της στο νησί, αλλά ο Αυτοκράτορας την πίεζε να επιστρέψει.

«Αντίο Κέρκυρα, χαριτωμένη εσύ,
Που κάνεις τη δεκαετία να ξεδιπλώνεται σαν αστραπή,
Από τότε που στην άρρωστη ψυχή
Στη σκιά απ’ τα λιόδεντρα,
Σε στρώματα από δεντρολίβανο
Ξεκούραση στοργικά προσέφερες εσύ.»

Επιστρέφει όμως σύντομα και θα μείνει έως τον Οκτώβρη του ιδίου έτους. Αυτή τη φορά φιλοξενήθηκε από τον άγγλο ύπατο αρμοστή Sir Henry Strokes στο ανάκτορο του Μον Ρεπό. Κατά την διαμονή της στην Κέρκυρα ζούσε ως καθημερινός άνθρωπος κάνοντας βόλτες στο νησί ενώ παρακολουθούσε και κάποιες παραστάσεις στο San Giacomo, καθισμένη κάπου incognito στην πλατεία. Η ζωή στην Κέρκυρα θα την ενθουσιάσει και θα της θυμίσει τα ανέμελα παιδικά της χρόνια στην Βαυαρία. Σαν

προσωπικότητα απεχθάνεται τις πομπώδεις τελετές και αποστρέφεται την άκαμπτη δομή της αυλής της Βιέννης. Πάντα αναζητούσε την προσωπική της ελευθερία και γράφει για την ζωή της στην Βιέννη:

«Ξύπνησα σε ένα μπουντρούμι,
με αλυσίδες στα χέρια.
Ελευθερία, έφυγες μακριά μου»

Ο κόσμος στην Κέρκυρα εξεδήλωνε με κάθε τρόπο την αγάπη του και τον θαυμασμό του στο πρόσωπο της. Ο Νικόλαος Δηλεός της αφιέρωσε μακρόστιχο ποίημα μελοποιημένο από τον κερκυραίο συνθέτη Σπυρίδωνα Ξύνδα.

Ανάμεσα στις πολλές της περιηγήσεις στο νησί, ήταν ενθουσιασμένη με την ακατοίκητη βίλλα Βράιλα στο Γαστούρι, την τοποθεσία και την γύρω φύση, όπου χρόνια αργότερα έμελλε να χτίσει το Αχίλλειό της. Πάνω από είκοσι χρόνια θα χρειαστούν για να ξαναγυρίσει στην Κέρκυρα.

Γράφει το 1887 στο ησυχαστήριο της στο Bad Ischl:

*«Νοσταλγώ το θερμό φως του Φοίβου,
Του φεγγαριού το ασημένιο φως
Το βαθύ γαλάζιο της θάλασσας
Τους φοίνικες, που ο ζέφυρος λικνίζει.*

*Νοσταλγώ τα κυπαρίσσια
Πάνω στον σταχτί βράχο
Απ' όπου σοβαρά και από τον κόσμο ξεχασμένα
Θωρούν ονειροπόλα προς την Αλβανία»*

Η Ελισάβετ όλα αυτά τα χρόνια ζούσε το πάθος της για την Ελλάδα μαθαίνοντας Αρχαία και Νέα Ελληνικά. Ο ιστορικός Ιωάννης Ρωμανός, ο νεαρός Ιωάννης Κεφαλάς, ο δικηγόρος Νικόλαος Θερμογιάννης, ο Κωνσταντίνος Μάνος και ο Ρούσο Ρουσόπουλος ήταν κάποιοι από τους καθηγητές της, με γνωστότερο τον Κωνσταντίνο Χρηστομάνο, ο οποίος και την μύησε στην κλασική Αρχαιότητα.

«Έχει το χάρισμα, γράφει στο ημερολόγιό του, με την παρουσία της να φέρνει στην επιφάνεια ό,τι είναι αιώνιο σ' όλα τα όντα, να τα ξυπνά σαν με κάποιο γήτεμα και σάμπως όλα τα πράγματα από καιρό ξεμοναχιασμένα μεσ' τη σκοτεινή τους ζήση, να μην περίμεναν παρ' Αυτήν και μόνον πραγματικά για πρώτη φορά μου φανερώθηκε η αληθινή, η βαθειά υπόσταση των όσων είναι γύρω μας».

Ο Χρηστομάνος μετά την θητεία του δίπλα στην Αυτοκράτειρα, έγινε θεατρικός συγγραφέας και ο ιδρυτής της Νέας Σκηνής, που υπήρξε ο πρώτος σύγχρονος θεατρικός οργανισμός στην Ελλάδα.

Η χαριστική βολή στη ζωή της ήρθε το 1889 με τον τραγικό θάνατο του γιού της Ροδόλφου. Με κλονισμένη την ψυχική της υγεία, μονίμως ντυμένη στα μαύρα, βρήκε καταφύγιο στο αγαπημένο της νησί την Κέρκυρα.

Το 1891 ολοκληρώθηκε το Αχιλλείο και οι κήποι του που έπεφταν ως την ακτή. Αγνάντευε την θάλασσα και όπως έλεγε «Εδώ μονάχα κατάβαθα ευφραίνεται η ψυχή μου. Εδώ θα μπορούσα να απαρνηθώ και την αρχή που έχω και να μείνω για πάντα προσκολλημένη σε λειχήνα σ' αυτόν το βράχο».

Η Σίσσυ δημιούργησε γύρω από την έπαυλη μία όαση μέσα στην οποία αρχαίοι θεοί και θεές συνυπάρχουν με ήρωες από τα έργα του Ομήρου. Οι κήποι γέμισαν γλυπτά και αγάλματα ηρώων της ελληνικής μυθολογίας και ιστορίας. Όλα όμως είχαν την έκφραση του πόνου της και την ταύτισή της με τον χαμό του γιου της. Στο μέρος αυτό μπορούσε επιτέλους να ανήκει εξ' ολοκλήρου στον εαυτό της, έστω για τα επόμενα οχτώ χρόνια που θα έμενε ακόμα στην ζωή.

Το μπρούτζινο δελφίνι που κατά την αρχαιότητα συνόδευε τους ανθρώπους στον θάνατο, σύμβολο και προσδιορισμός του Ποσειδώνα, έγινε το σύμβολο του ανακτόρου της. Η απεικόνιση ενός αγοριού να ιππεύει δελφίνι προέρχεται από έναν μύθο που είχε λάβει χώρα στην Ιασό της Καρίας. Μεταξύ ενός μικρού αγοριού από την Ιασό και ενός δελφινιού αναπτύχθηκε μια ιδιαίτερη φιλία. Το παιδί έπαιζε με το δελφίνι και το ίππευε. Στη διάρκεια μιας κακοκαιρίας το παιδί έχασε την ισορροπία του, έπεσε στη θάλασσα και πνίγηκε. Το δελφίνι μετέφερε το νεκρό παιδί στην ξηρά και δεν έφυγε από δίπλα του μέχρι που πέθανε.

Και το άγαλμα του «Θνήσκοντος Αχιλλέα» που έστησε στον κήπο της, έργο του Ernst Gustav Herter, της θύμιζε την θνητότητα του ωραίου. Ο ομηρικός ήρωας Αχιλλέας ενσαρκώνει την δύναμη και την ομορφιά, αλλά πεθαίνει χτυπημένος από βέλος στο μοναδικό τρωτό του σημείο την αχιλλείο πτέρνα. Αυτό είναι και το κοινό σημείο ανάμεσα στον Αχιλλέα και στον γιό της. Σαν τον Αχιλλέα, και ο γιός της Ροδόλφος ήταν αήττητος στα μάτια της μάνας του, τον χτύπησε όμως η μοίρα με το βέλος της στην δική του «αχιλλείο πτέρνα», στην καρδιά του, λόγω έρωτα.

Λίγο μετά την ολοκλήρωση του Αχιλλείου, η Ελισάβετ σκεφτόταν να το πουλήσει. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1897, το Αχιλλείο δόθηκε προς πώληση. Τα ο 1898 σε ηλικία 60 ετών θα χάσει την ζωή της στην Γενεύη, από τον Ιταλό αναρχικό Λουίτζι

Λουκένι. Ήταν ο τραγικός επίλογος σε μια ζωή φαινομενικής ευτυχίας αλλά στην πράξη ανείπωτης δυστυχίας. Έγραψε:

«Η αρχή των δεινών μου ήταν ο γάμος μου με τον Φραγκίσκο»

Η έκθεση δεν φιλοδοξεί να εγκωμιάσει την ζωή της. Λειτουργεί περισσότερο υπαινικτικά κατευθύνοντας τον φάκο σε επιλεγμένες στιγμές της στην Κέρκυρα, που επιδέχονται πολλές οπτικές ή άλλες τόσες αναγνώσεις.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Constantin Christomanos. Elisabeth von Österreich. Tagebuchblätter. Verena von der Heyden – Rynsch (ed.). Matthes&Seitz Verlag. Munich 1983.

Hamann Brigitte (ed.) Elisabeth. Kaiserin wider Willen. Piper Verlag GmbH Munich. 12th edition 2010.

Hamann Brigitte (ed.). Kaiserin Elisabeth. Das poetische Tagebuch. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Vienna 2003

Lichtscheidl Olivia. Sisi auf Korfu. Die Kaiserin und das Achilleion. Schloß Schönbrunn Edition. Vienna 2012.

Lichtscheidl Olivia/Wohlfart Michael. Elisabeth Empress and Queen. Schloß Schönbrunn Edition. Vienna 2016.

Katrin Unterreiner. Sisi Myth and Truth.Brandstätter. Vienna 2015

Katrin Unterreiner. Kaiserin Elisabeth von Österreich. Ein biographisches Portrait. Vienna 2010.

Walterskirchen Gundula/Meyer Beatrix. Das Tagebuch der Gräfin Marie Festetics. Kaiserin Elisabeths intimste Freundin. Residenz Verlag. St. Pölten-Salzburg-Vienna 2014.

Λουκιανός Ζαμίτ. Οι οικοδεσπότες του Αχιλλείου. Η αυτοκράτειρα Ελισάβετ & ο Κάιζερ Γουλιέλμος Β΄. Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών. Κέρκυρα 2019.

Περικλής Μειντάνης. Ο θρύλλος του Αχιλλείου. Το παλάτι της Ελισάβετ και του Κάιζερ. Εκδόσεις Κερκυραϊκά Χρονικά. Κέρκυρα. χ.χ. σελ.158